

eerste
christelijk
lyceum

Ondersteuningsplan

2017-2020

Zuider Emmakade 43
2012 KN Haarlem

December 2017

INLEIDING

In dit ondersteuningsbeleidsplan wordt beschreven hoe het ECL op schoolniveau invulling geeft aan 'Passend Onderwijs'.

Op 1 augustus 2014 is de wet op 'Passend onderwijs' in werking getreden, een nieuw onderwijsstelsel met als uitgangspunt dat alle kinderen recht hebben op passend onderwijs. Het regulier onderwijs heeft vanaf die datum de zorgplicht gekregen. Deze zorgplicht houdt in dat scholen ervoor moeten zorgen dat er voor elke leerling die wordt aangemeld een passende onderwijsplek is, ook als die leerling extra ondersteuning nodig heeft. Dat kan op de eigen school, eventueel met extra ondersteuning in de klas, op een andere reguliere school in de regio, of in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Ouders worden hierbij nauw betrokken. Binnen het nieuwe zorgstelsel in het onderwijs is een andere kijk op zorg geformuleerd. Er wordt gesproken over 'ondersteuning' van leerlingen in plaats van over 'zorg' aan leerlingen. Niet de zorg voor leerlingen maar de ondersteuning van leerlingen met bijzondere hulpvragen staat centraal bij passend onderwijs. De focus ligt niet meer op de tekortkomingen, maar op de ondersteuningsbehoefte van de leerling om een optimaal en ononderbroken leerproces door te kunnen maken. (Wat heeft de leerling *nodig* in plaats van wat mankeert deze leerling?). Daarmee behoort het zorgplan tot het verleden en neemt het ondersteuningsbeleidsplan de plek daarvan in.

Handelingsgericht werken (HGW) wordt gezien als een belangrijk instrument om Passend Onderwijs succesvol te kunnen invoeren. HGW kan omschreven worden als planmatig werken (waarnemen, analyseren en begrijpen, plannen, realiseren) met als doel de kwaliteit van onderwijs en leerlingbegeleiding te verbeteren. De volgende zeven uitgangspunten staan bij HGW centraal:

- De werkwijze is **doelgericht**; ambitieuze doelstellingen en effectieve feedback zijn kenmerken van goed onderwijs
- Het gaat om **afstemming en wisselwerking**; ontwikkeling vindt plaats in wisselwerking met de omgeving (docenten, ouders leerlingen onderling).
- Onderwijsbehoeften van **leerlingen staan centraal**; welke pedagogisch-didactische aanpak heeft een leerling nodig?
- **Mentoren en docenten** maken het verschil; zij stemmen begeleiding en onderwijs zoveel mogelijk af op wat de leerlingen nodig hebben.
- Betrokkenen **werken constructief samen**; samenwerking tussen onderwijsprofessionals onderling en met leerlingen, ouders en deskundigen draagt bij aan schoolsucces en vermindert schooluitval
- De aanpak is **systematisch en transparant**; er zijn heldere afspraken over wie wat doet, wanneer, hoe en waarom

Om aan alle leerlingen daadwerkelijk een goede onderwijsplek te kunnen bieden, vormen reguliere en speciale scholen samen regionale samenwerkingsverbanden. Hierbij is het streven dat leerlingen - al dan niet met extra ondersteuning - een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken. Het ECL is aangesloten bij het Samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland.

Als in de tekst *hij* staat, bedoelen we *hij of zij*. Spreken we over *ouders*, dan bedoelen wij *ouders en/of verzorgers*.

MISSIE, VISIE, IDENTITEIT EN PROFIEL

- Het ECL:
verbindt door aandacht, respect en ruimte voor verschillen
- bereidt leerlingen voor op een kansrijke en verantwoordelijke rol in de complexe, pragmatische samenleving van de nabije toekomst
- stimuleert leerlingen hun talenten optimaal te ontwikkelen in een leeromgeving die vrijheid biedt en betrokkenheid verlangt.

Het ECL biedt een creatieve en veilige context voor verwerving van kennis en vaardigheden door leerlingen en medewerkers. Het besef dat onderlinge verschillen net zo belangrijk zijn als de overeenkomsten, is bepalend voor het klimaat van tolerantie en respect. In ons onderwijs doen we recht aan verschillen. Leerlingen met verschillende talenten verdienen verschillende leerroutes.

Actief deel uitmaken van een samenleving die voortdurend verandert vraagt om een solide persoonlijk fundament en maatschappelijke betrokkenheid. Onze overtuiging is dat persoonlijke ontplooiing niet ten koste mag gaan van anderen, maar moet bijdragen aan de ontwikkeling van een samenleving waarin iedereen tot zijn recht komt.

De Cultuurprofielschool ECL verbindt leren aan cultureel bewustzijn: weten waar je vandaan komt en verbeelden waar je naar toe kunt. Waarneming, verwondering en verbeeldingskracht zijn startpunt voor de kennis van de toekomst.

VISIE OP ONDERSTEUNING

Recht doen aan verschillen betekent oog hebben voor verschillen tussen individuen, groepen, vakken en niveaus. De docent past de didactiek aan de uitgangssituatie van de groep en/of de individuele leerling. Om het beste uit leerlingen te halen is het essentieel om binnen het reguliere curriculum keuzes en kansen te bieden. Hierbij dient de basisvoorwaarde te zijn dat elke leerling gekend is. Recht doen aan verschillen gebeurt ook op pedagogisch vlak: net zo min als er standaardleerlingen bestaan, bestaan er standaardoplossingen.

Uitgangspunt is dat de basis – duidelijk klassenmanagement en een goede relatie met groepen/individuele leerlingen – bij alle docenten op orde is. Het opbouwen van die relatie met leerlingen is cruciaal voor motivatie, ontwikkeling en prestatie.

Het ECL kiest voor geïntegreerde zorg. Dat wil zeggen dat de zorg zoveel mogelijk in de klas plaatsvindt. Docenten moeten zich kunnen (bij)scholen en moeten goed ondersteund worden om onderwijs te geven aan leerlingen met verschillende behoeften aan begeleiding en ondersteuning. Bij passende zorg hoort dat duidelijk is wat partijen (leerlingen, ouders en school) over en weer van elke mogen en kunnen verwachten.

ONDERSTEUNING

Wij bieden, vanuit de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerling gezien, intern of in samenwerking met ketenpartners:

Samenwerking met ouders en informatie naar de ouders bij zorgtoewijzing

Wij gaan uit van educatief partnerschap met ouders. Ouders worden vroegtijdig betrokken na signalering en bij interventies. Van ouders verwachten wij dat ze informatie over hun kind delen met school en dat zij actief betrokken zijn bij het leerproces van hun kind. We bieden ouders een eigen inlog voor Magister (het leerlingvolgsysteem) zodat zij de vorderingen kunnen bijhouden en op de hoogte zijn van absenties en andere relevante informatie. We streven naar oplossingen die voor alle betrokkenen werken. We houden rekening met elkaars wensen, verwachtingen, behoeften, mogelijkheden en onmogelijkheden. Het uitgangspunt hierbij is dat we waardering hebben voor elkaars deskundigheid en dat dit de basis is voor een goede samenwerking.

Zorg voor een veilig schoolklimaat, zowel voor leerlingen als voor medewerkers

Het ECL waarborgt actief een sociaal en veilig klimaat. Wij hanteren een verzuimprotocol, een pestprotocol, een convenant veilige en leefbare school en de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Voorts staan er gedragsafspraken voor zowel leerlingen als medewerkers beschreven in het vademecum.

Om de veiligheid op het ECL te waarborgen hebben we een veiligheidscoördinator, drie vertrouwenspersonen, brugklassupporters en pedagogisch conciërges.

(Ortho)pedagogische en/of orthodidactische programma's en methodieken, die gericht zijn op sociale veiligheid en cognitieve ontwikkeling en ondersteuning

Het ECL kent een aantal programma's en initiatieven die worden ingezet ter vergroting van sociale veiligheid en welbevinden:

Rots en Water

Dit is een sociale vaardigheidstraining gericht op vergroting van de weerbaarheid van leerlingen. Actie (spel en simpele vormen van zelfverdediging) worden afgewisseld met korte kringgesprekken. Leerlingen krijgen handvatten om te reageren in alledaagse situaties (school, op straat of op de sportclub) of op moeilijke momenten (dreigende situaties). De aanmelding gaat via de mentor. Plaatsing gebeurt in overleg met leerling en de ouders.

Mediation

Als leerlingen een conflict hebben, dat de ruziënde partijen of anderen daar in hoge mate last van hebben, wordt dit gemeld aan de veiligheidscoördinator en/of de coördinator voor de mediation. Zij coördineren een groep van ongeveer 25 leerlingen die tot mediator zijn opgeleid. In de brugklas is mediation een onderdeel van het mentorprogramma. Daardoor weten leerlingen wat het doel is van mediation. Geïnteresseerde leerlingen kunnen zich aanmelden voor de training mediator.

Mindfulness

Mindfulness leert de leerlingen om op een milde en accepterende manier om te gaan met de druk van het leven van alledag. Voor leerlingen die gevoelig zijn voor druk kan de training opleveren dat ze minder zorgen, angsten of stress ervaren, beter slapen, zich rustiger voelen, zich in het algemeen beter voelen en beter kunnen presteren op school.

Lefgasten (faalangst reductietraining)

Lefgasten is de naam van een faalangstreductietraining die op het ECL wordt aangeboden. Mentoren en docenten zijn in de praktijk degenen die de faalangstige leerling signaleren in bijvoorbeeld een mentorenoverleg of tijdens een leerjaaroverleg.

Naar aanleiding daarvan voeren de mentoren gesprekken met potentiële deelnemers om de behoefte van de betreffende leerling te peilen. Daarbij maken zij gebruik van een 'screeningsformulier'. De namen van belanghebbende leerlingen worden door hen doorgegeven aan de trainers en aan de zorgcoördinator.

Ouders van leerlingen uit de onderbouw moeten toestemming geven voor het intakegesprek. Voor eindexamenleerlingen is er ook een mogelijkheid om Lefgasten te volgen. Informatie over Lefgasten verschijnt in de memo (voor het personeel) en in de Nieuwsbrief voor leerlingen en ouders.

Programma voor de excellente leerling en onderpresteerders (Talent en Discover!)

Het ECL heeft een werkgroep van docenten die zich bezighoudt met de zorg voor leerlingen die bovengemiddeld (kunnen) presteren, voor wie het reguliere onderwijs niet uitdagend genoeg is en/of die meer uitdaging willen aangaan.

Voor de eerste groep is er het Discover!-programma: een programma waarbij systematisch geprobeerd wordt om het gedrag van (soms jarenlang) onderpresteren om te buigen. Voor de tweede groep is er "verbreding": leerlingen krijgen op grond van de resultaten van CBO-testen (CBO = Centrum voor BegaafdheidsOnderzoek van de Radboud Universiteit) de mogelijkheid om twee uur per week tijdens de lessen te participeren in een uitdagend groepsprogramma. Daarnaast worden leerlingen uitgedaagd om aan Olympiades mee te doen of om te participeren in programma's die door diverse universiteiten worden aangeboden voor leerlingen die "meer" kunnen.

Gay- Straight Alliance

Een gay-straight alliance is een groep leerlingen en docenten die wil dat een organisatie veilig is of je nu homo, hetero, lesbo, bi, transgender of in dubio bent. Iedereen in zijn waarde laten is het gedachtegoed dat het ECL met deze alliance onder de leerlingen en medewerkers wil verspreiden.

Preventieve ondersteuning en curatieve zorg die de school (samen met ketenpartners) kan bieden

Het ECL geeft (samen met ketenpartners) inhoud aan preventieve en curatieve ondersteuning door middel van interventies van schoolmaatschappelijk werk, integrale aanpak ziekteverzuim, adequate communicatie met de leerplichtambtenaar en uitvoering van het regionaal verzuimprotocol. Een deel van deze ondersteuning valt samen met interventies die gericht zijn op een veilig schoolklimaat.

Observeren in de lessen

Op verzoek van een docent kan het zorgteam worden gevraagd om een leerling te komen observeren in de les. Een observatie is gepland en doelgericht. Wat wil de docent te weten komen, waar moet de observant op letten? In de eerste weken van het nieuwe schooljaar zijn er observaties in de eerste klassen, vanuit preventief oogpunt.

Mentor(spreek)uren

Vaste mentor(spreek)uren zijn op het ECL zijn gericht op ondersteuning van leerlingen in hun schoolontwikkeling en het bewaken van een veilig schoolklimaat. In de onderbouw zijn er meer mentoruren dan in de bovenbouw.

Ondersteuningsbehoeften bespreken en vaststellen in het intern zorgoverleg (IZO)

De mentor is de eerste contactpersoon voor leerling en ouders. Een leerling die extra zorg nodig heeft wordt besproken in het intern zorgoverleg (IZO).

De mentor signaleert extra ondersteuningsbehoefte op basis van wat bij de overdracht van de leerling is vastgelegd en/of op basis van eigen waarneming of de waarneming van andere docenten. Vervolgens bespreekt de mentor deze leerling met de coördinator en/of met de medementoren.

Mocht de inschatting zijn dat er meer nodig is dan alleen de mentorcontacten of de aanmelding voor één van de voorzieningen uit het boven omschreven aanbod, dan meldt de mentor de leerling aan bij de zorgcoördinator. Aanmelding moet door de mentor besproken worden met leerling en ouders, aangezien ook de hulpvraag van de leerling én ouders bekend moet zijn. Ouders en leerling moeten toestemming geven voor bespreking.

Het aanmeldingsformulier wordt tijdens het IZO door de afdelingsleider of coördinator met de zorgcoördinator besproken. Uitkomst van dit overleg wordt door de afdelingsleider gecommuniceerd met de mentor. Uitkomsten kunnen zijn:

- aanmelding schoolmaatschappelijk werk
- aanmelding schoolarts
- plaatsing in de trajectvoorziening
- gesprek met ouders en mentor over externe hulpverlening
- bespreking in het Zorgadviesteam (ZAT) en/of in een multidisciplinair overleg (MDO)

De zorgcoördinator noteert de afspraken in Magister, monitort de effecten van de gekozen aanpak en initieert zo nodig een aangepaste interventie

Zorgadviesteam

Wanneer de uitkomst van het intern ondersteuningsoverleg (IZO) is dat de leerling multidisciplinair moeten worden besproken, dan wordt de leerling door de zorgcoördinator aangemeld bij het zorgadvies team (ZAT) en/of het multidisciplinair overleg (MDO). De zorgcoördinator bereidt deze vergaderingen voor. In kader van het educatief partnerschap nemen ouders en de leerling deel aan het MDO, in tegenstelling tot bij het ZAT. Ouders moeten toestemming geven voor de aanmelding bij het ZAT¹

¹ Bij leerlingen onder de 16 jaar geven de ouders toestemming voor bespreking. Bij leerlingen van 16 tot 18 jaar geldt dat bespreking niet doorgaat als zowel de ouders als de leerling toestemming weigeren. Als of de ouders of

De vaste deelnemers bij het ZAT zijn de zorgcoördinator, trajectbegeleider, schoolarts, leerplichtambtenaar, schoolmaatschappelijk werker en de CJG coach. Het zorgadviesteam komt vijf à zes keer per jaar samen.

Multidisciplinair overleg

Bij het MDO zijn er, buiten ouders, leerling en zorgcoördinator, geen vaste deelnemers. Afhankelijk van de ondersteuningsvraag worden externe specialisten uitgenodigd. Hierbij valt te denken aan de consulent passend onderwijs vanuit het samenwerkingsverband, hulpverlening, schoolarts, leerplichtambtenaar etc. Doel van het MDO is om vast te stellen wat er aan de hand is, wat de leerling nodig heeft om zich op school en thuis optimaal te kunnen ontwikkelen en wie daaraan wat kan bijdragen.

De zorgcoördinator noteert de afspraken in Magister, monitort de effecten van de gekozen aanpak en initieert zo nodig een aangepaste interventie. Ouders worden door de mentor op de hoogte gesteld van de afspraken.

Waarschuwingsspreekuur van leerplicht

De verzuimcoördinator initieert, in overleg met de leerplichtambtenaar, het leerplichtspreekuur op het ECL voor leerlingen bij wie sprake is van licht (ongeoorloofd) verzuim. Wanneer een leerling wordt aangemeld bij leerplicht stelt de verzuimcoördinator de leerling en de ouders op de hoogte.

Bezoek aan schoolarts

Wanneer een leerling meer dan zestig uren ziekteverzuim heeft, wordt deze door de zorgcoördinator verwezen naar de schoolarts. De mentor overlegt met de ouders van de leerling. Doel is om in kaart te brengen waarom er sprake is van veelvuldig of langdurig ziekteverzuim en hoe het ECL deze leerling zo adequaat mogelijk kan helpen.

Differentiatie

Docenten passen n.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerling zo nodig hun lessen aan op het gebied van onder andere:

- verschillende leerstijlen
- meer of minder dan gemiddelde cognitieve mogelijkheden (verrijkingsstof, bijles enz.)
- specifieke psychologische of sociaal-emotionele kenmerken
- dyslexie en dyscalculie

In het dyslexie/dyscalculieprotocol is opgenomen hoe gesignaleerd en gediagnosticeerd wordt en welke voorzieningen er zijn voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie.

Ondersteuning en faciliteiten voor leerlingen met dyslexie

Leerlingen die erkend dyslectisch zijn - dat blijkt uit een dyslexieverklaring –krijgen vanaf het begin van de cursus extra faciliteiten.

de leerling toestemming weigert, gaat de bespreking wel door maar wordt de inbreng van gegevens door de externe partners beperkt. Bij leerlingen van 18 jaar of ouder wordt alleen toestemming gevraagd aan de leerling

Faciliteiten die de school biedt zijn: opgaven voor proefwerken in Arial 12; extra tijd bij toetsen; aangepaste normering; gebruik van laptop en daisyspeler; gebruik rekenmachine/spellingkaart en -als de toetsstof zich daarvoor leent - mondelinge overhoring, digitaal voorgelezen proefwerken.

Prescreening dyslexie

Leerlingen van wie een vermoeden van dyslexie bestaat, krijgen een eerste screening op het ECL.

Wijze van overdracht

Op het ECL vindt bij alle nieuw aangemelde leerlingen altijd een “warme” (=uitgebreide mondelinge) overdracht plaats.

Bij leerlingen met een extra onderwijs- of ondersteuningsbehoefte en bij leerlingen die afstromen en bij wie de doorlopende leer- en zorglijnen extra aandacht behoeven, wordt een OPP (Ontwikkelingsperspectiefplan) opgesteld. Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften worden in kaart gebracht en vastgelegd (in het OPP) op basis van schriftelijke informatie bij de aanmelding, aangevuld met mondelinge informatie verkregen bij de warme overdracht en informatie van ouders. In de jaren daarna zorgt de mentor voor overdracht in Magister.

Registratie in een leerlingvolgsysteem

Het ECL beschikt over een beveiligd digitaal leerlingvolgsysteem (Magister). Dit is toegankelijk voor de medewerkers en (op voor de ouders. Het leerlingvolgsysteem wordt ingezet om het handelingsgericht werken te ondersteunen, met als functies dossieropbouw en communicatie. In dit leerlingvolgsysteem worden de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte, ontwikkeling en vorderingen van de leerling, interventies en geboden ondersteuning, verzuim en eventuele incidenten en contactmomenten met ouders vastgelegd.

Fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes

Het ECL zoekt actief naar oplossingen gezocht voor leerlingen die vanwege fysieke beperkingen of langdurige ziekte niet op een reguliere manier het onderwijs kunnen volgen. Daarbij valt te denken aan een aangepaste roosters en het thuis aanleveren van werk. Het ECL heeft geen speciale voorziening voor leerlingen die langdurig aangewezen zijn op een rolstoel of leerlingen met een ernstige visuele beperking.

Voor leerlingen die in alle rust willen leren en hun huiswerk willen maken is er in de mediatheek een stilleruimte ingericht. De leerlingen die in de trajectvoorziening zijn geplaatst kunnen ook tijdens tussenuren en na schooltijd gebruik maken van de trajectvoorzieningsruimte.

Een protocol voor verpleegkundige en medische handelingen

Er is vastgelegd welke beperkte verpleegkundige en medische handelingen geboden kunnen worden (bijv. medicijnverstrekking, diabetesinjecties). Nadere informatie kan worden verkregen bij de zorgcoördinator.

Trajectvoorziening (TV)

Doelstelling van de trajectvoorziening (TV)

- Begeleiden van leerlingen
- Partnerschap met ouders/verzorgers
- Coachen en begeleiden van docenten

Leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte binnen het ECL krijgen zoveel mogelijk de begeleiding en ondersteuning die ze nodig hebben, hierbij wordt naar maatwerk gestreefd. Binnen de TV is er (intensief) contact met leerlingen, hun ouder(s), mentoren, docenten en externe hulpverlening. Uitstroom kan een optie zijn wanneer leerlingen beter op hun plek zijn op een andere school (bijvoorbeeld speciaal onderwijs).

Het ECL vindt de expertise die ouders/verzorgers hebben van groot belang; deze gebruiken we bij het begeleiden van de leerlingen.

Voor zorgleerlingen uit de trajectvoorziening is de trajectbegeleider het aanspreekpunt voor docenten, mentoren en onderwijsondersteunend personeel.